

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В. В. ДОКУЧАЄВА**

Кафедра управління земельними ресурсами та кадастру

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

„_____” _____ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВВПІ 01.12 ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА КАДАСТР**

Галузь знань – 10 «Природничі науки»

Спеціальність – 103 «Науки про землю»

Освітня (освітньо-професійна) програма – «Науки про землю»

Спеціалізація – «Ґрунтознавство»

Агрономічний факультет

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Землепорядкування та кадастр» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня підготовки спеціальності 103 «Науки про землю», освітньо-професійної програми «Науки про землю», спеціалізації «Ґрунтознавство».

«25» серпня, 2020 р. 11 с.

Розробник: Попов Андрій Сергійович – доктор економічних наук, доцент

Робоча програму затверджено на засіданні кафедри управління земельними ресурсами та кадастру.

Протокол від “25” серпня 2020 р. № 1.

Завідувач кафедри управління
земельними ресурсами та кадастру,
доктор екон. наук, професор

І.В. Кошкалда

Схвалено навчально-методичною комісією агрономічного факультету.

Протокол від “28” серпня 2020 р. № 1.

Голова

О.В. Романов

© Попов А.С., 2020 р.

© Харківський національний
аграрний університет
ім. В.В. Докучаєва, 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 10 «Природничі науки»	вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність 103 «Науки про землю» Освітньо-професійна програма «Науки про землю»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	-й
Загальна кількість годин – 90		семестр	
		3-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 14	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	6 год	-
		Практичні, семінарські	
		6 год	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		78 год	-
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни: формування знань про основні положення землеустрою та ведення кадастру, порядок і методику їх здійснення, зміст землеустрою та складові частини земельного кадастру на базовому, регіональному і загальнодержавному рівнях.

Головне **завдання** даного курсу – прищепити студентам, згідно з їх кваліфікаційною характеристикою, теоретичні знання і практичні навички з реєстрації землеволодіння, планування та організації землекористування, обліку кількості і якості земель, бонітування ґрунтів та економіки землекористування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- призначення та завдання здійснення землеустрою й ведення кадастру;
- зміст, принципи та порядок здійснення землеустрою й ведення кадастру;
- сутність та зміст галузових кадастрів та їх цільового використання;
- методику отримання, обробки та аналізу даних для здійснення землеустрою й ведення кадастру;
- методику отримання та використання земельно-кадастрових даних при вирішенні господарських задач і регулюванні рентних, ринкових і земельних відносин;
- особливості розвитку землеустрою та кадастру в інших країнах;
- перспективи розвитку системи землеустрою та кадастру в Україні.

вміти:

- одержати, обробити, проаналізувати дані для землеустрою та кадастру природних ресурсів;
- одержати, обробити, провести аналіз і дати оцінку земельно-кадастровим показникам;
- використовувати земельно-кадастрові показники в системі землеустрою;
- встановлювати тенденції та напрямки розвитку землеустрою та кадастру в Україні та зарубіжних країнах;
- визначати розмір плати за землю;
- складати картографічний матеріал із землеустрою та кадастру;
- складати проектну й технічну документацію із землеустрою та кадастру;
- проводити нормативну грошову оцінку земель;
- використовувати набуті знання із землеустрою та кадастру при вивченні економіки природокористування, моніторингу та бонітування ґрунтів, планування та організації землекористування та інших спеціальних дисциплін, при виконанні магістерських робіт та при курсовому й дипломному проектуванні.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми здійснення землеустрою й ведення кадастру у професійній діяльності предметної області наук про землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об’єктів та процесів із використанням міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивченню навчальної дисципліни «Землевпорядкування та кадастр» передують вивчення таких дисциплін, як «Геофізика», «Геологія з основами мінералогії» та «Геоморфологія». Вивчення даної дисципліни сприяє формуванню професійних якостей студентів щодо геодезії, економіки природокористування, моніторингу та бонітування ґрунтів, планування та організації землекористування.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні та правові основи здійснення землеустрою

Тема 1. Теоретичні основи землеустрою

Земля як об'єкт і матеріальна основа суспільних відносин. Поняття землеустрою. Історичні витоки сучасного землеустрою. Розвиток земельних відносин в сучасній Україні. Основні терміни і визначення. Зміст, завдання і принципи землеустрою.

Тема 2. Поняття земельної ділянки

Визначення земельної ділянки. Формування земельних ділянок. Вилучення і надання земельних ділянок у власність та користування. Встановлення меж земельних ділянок на місцевості. Земельна ділянка як об'єкт права власності. Суб'єкти права власності на землю їх права та обов'язки.

Тема 3. Класифікація земельного фонду України

Категорії та характеристика земель. Якісний стан земель. Природно-сільськогосподарське районування. Класифікація землекористування та власності на землю.

Тема 4. Організація та порядок здійснення землеустрою

Здійснення землеустрою на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях. Документація із землеустрою. Суб'єкти землеустрою. Порядок погодження та затвердження документації із землеустрою. Встановлення та зміна цільового призначення земель.

Змістовний модуль 2. Теоретичні та правові основи ведення кадастру.

Тема 5. Предмет, завдання і зміст кадастру природних ресурсів

Задачі щодо подальшого розвитку народного господарства та його галузей, особливо сільського господарства. Роль кадастру у регулюванні земельних відносин і розвитку ринку земель в Україні, а також в підвищенні ефективного використання земельних ресурсів.

Тема 6. Об'єкт державного земельного кадастру та методика отримання земельно-кадастрових даних за рівнями його проведення

Характеристика об'єктів Державного земельного кадастру. Порядок ведення державного земельного кадастру. Зміст та задачі ведення державного земельного кадастру. Характеристика земельної ділянки, як основної

земельно-кадастрової одиниці. Права та обов'язки власників та користувачів земельної ділянки. Угіддя – основний елемент обліку земельного кадастру.

Тема 7. Складові частини Державного земельного кадастру

Кадастрове зонування. Система ідентифікації об'єктів Державного земельного кадастру. Кадастровий номер земельної ділянки та процедура його присвоєння. Значення кадастрових зйомок у системі кадастрового зонування та їх види. Поняття, завдання та зміст бонітування ґрунтів та економічної оцінки земель. Державна реєстрація земельних ділянок. Поняття про облік земель та його значення для народногосподарського обліку.

Тема 8. Нормативна грошова оцінка земельних ділянок

Зміст та призначення нормативної грошової оцінки земельних ділянок. Методика та порядок її проведення. Вартість і ціна землі, система оподаткування за її використання. Джерела надходження коштів від використання землі до місцевих бюджетів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п/с	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові основи здійснення землеустрою												
Тема 1. Теоретичні основи землеустрою	6	1	1	–	–	4	–	–	–	–	–	–
Тема 2. Поняття земельної ділянки	7	0,5	0,5	–	–	6	–	–	–	–	–	–
Тема 3. Класифікація земельного фонду України	13	0,5	0,5	–	–	12	–	–	–	–	–	–
Тема 4. Організація та порядок здійснення землеустрою	18	1	1			16	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1	44	3	3	–	–	38	–	–	–	–	–	–
Змістовий модуль 2. Теоретичні та правові основи ведення кадастру												
Тема 5. Предмет, завдання і зміст кадастру природніх ресурсів	9	0,5	0,5	–	–	8	–	–	–	–	–	–
Тема 6. Об’єкт державного земельного кадастру та методика отримання земельно-кадастрових даних за рівнями його проведення	12	1	1	–	–	10	–	–	–	–	–	–
Тема 7. Складові частини Державного земельного кадастру.	14	1	1	–	–	12	–	–	–	–	–	–
Тема 8. Нормативна грошова оцінка земельних ділянок	11	0,5	0,5	–	–	10	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 2	46	3	3	–	–	40	–	–	–	–	–	–
Усього годин	90	6	6	–	–	78	–	–	–	–	–	–

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Теоретичні основи землеустрою	1	-
2.	Поняття земельної ділянки	0,5	-
3.	Класифікація земельного фонду України	0,5	-
4.	Організація та порядок здійснення землеустрою	1	-
5.	Предмет, завдання і зміст кадастру природних ресурсів	0,5	-
6.	Об'єкт державного земельного кадастру та методика отримання земельно-кадастрових даних за рівнями його проведення	1	-
7.	Складові частини Державного земельного кадастру.	1	-
8.	Нормативна грошова оцінка земельних ділянок	0,5	-
	Разом	6	-

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретичні основи землеустрою	4	—
2	Поняття земельної ділянки	6	—
3	Класифікація земельного фонду України	12	—
4	Організація та порядок здійснення землеустрою	16	—
5	Предмет, завдання і зміст кадастру природних ресурсів	8	—
6	Об'єкт державного земельного кадастру та методика отримання земельно-кадастрових даних за рівнями його проведення	10	—
7	Складові частини Державного земельного кадастру.	12	—
8	Нормативна грошова оцінка земельних ділянок	10	—
	Разом	78	—

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

10. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні заняття, поза аудиторна робота. Під час проведення занять використовуються засоби наочності (зокрема мультимедійні презентації, наочні таблиці, малюнки, схеми, моделі, відеофільми). Практичні заняття головним чином спрямовано на опанування методами розв'язання типових конкретних задач, які найчастіше зустрічаються у практичній роботі ведення державного земельного кадастру на базовому рівні.

Допуск до заліку відбувається за умов виконання студентом/студенткою практичних занять, контрольних робіт (тестових завдань) з змістовних модулів.

Перелік технічних засобів, обчислювальної техніки та методичних матеріалів щодо їх застосування в процесі викладання навчальної дисципліни: відео та кінофільми; мультимедійне забезпечення при проведенні лекцій та практичних занять; наочні таблиці, малюнки, схеми, діаграми; комп'ютерний клас.

11. Методи контролю

Оцінювання знань студентів відбувається під час усного опитування, проведення лабораторних занять, контрольних робіт (тестування), екзамені.

Протягом вивчення дисципліни студент зобов'язаний:

- систематично відвідувати заняття;
- вести конспекти лекційних занять;
- приймати активну участь при роботі над виконанням практичних занять;
- виконувати контрольні (тестові) завдання;
- виконувати практичні завдання.

При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю з практичних занять, які відбулися в період, за який проводиться модульний контроль, передбачених навчальною програмою з дисципліни "Землепорядкування та кадастр", та самостійної аудиторної й поза аудиторної роботи студентів з даної дисципліни.

При встановленні критеріїв оцінки застосовуються заохочувальні та штрафні санкції. Заохочувальні санкції (бали) надаються за якісне і вчасне виконання завдання, участь у роботі наукових гуртків, виступи на конференціях тощо, що сприятиме підвищенню мотивації до вивчення дисципліни. Кількість заохочувальних балів встановлено в межах від 5 до 10 балів. Штрафні бали нараховуються за несвоєчасне виконання робіт та інші негативні дії з неповажних причин. Кількість штрафних балів за пропуски однієї академічної години аудиторних занять становить 1 бал. У разі систематичного пропуску занять без поважної причини штрафні бали подвоюються за кожний наступний пропуск.

Зарахування студенту кредитів із навчальної дисципліни проводиться тільки за умов наявності у нього позитивних оцінок з усіх модулів (змістовних модулів).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Проведення заліку

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100	100
25*	25	25	25	25	25	25	25		
100**×0,25				100×0,25				100×0,5	100

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів.

* - максимальна кількість балів по кожному з модулів, максимальна сума балів з заліку складає 100.

** - кількість балів, що складаються у підсумкову

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Вервейко А.П. Земельний кадастр: Оцінка землі: практикум / А.П. Вервейко, А.С. Попов, Л.М. Коваленко / Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків: ХНАУ, 2009. – 63с.

2. Попов А.С. Земельний кадастр: Облік кількості та якості земель: практикум / Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків: ХНАУ, 2013. – 160 с.

3. Земельний кадастр: Робочий зошит для виконання розрахунково-графічних завдань / А.П. Вервейко, Л.М. Коваленко, Л.В. Сухомлін, О.А. Аверіна, О.П. Гаража. – ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2007. – 32 с.
4. *Земельний кадастр: Програмне забезпечення проведення земельно-кадастрових робіт: навч. посібник.* / А.П. Вервейко, А.С. Попов / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х., 2008. – 100 с.
5. *Програмне забезпечення землевпорядних та земельно-кадастрових робіт: навч. посібник.* / В.В. Тимошевський, А.С. Попов / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х., 2011. – 163 с.
6. Земельний кадастр: завдання до виконання лабораторно-практичних занять (Для підготовки фахівців за напрямом 6.080101 – «Геодезія, картографія та землеустрій») / А.П. Вервейко, Л.М. Коваленко, А.С. Попов, О.А. Домбровська, А.С. Юхно. – Харків: ХНАУ, 2012. – 18 с.
7. Попов А.С., Коваленко Л.М. Державний земельний кадастр: Оцінка земель сільськогосподарського призначення / А.С. Попов, Л.М. Коваленко. – ХНАУ, Харків, 2018. – 96 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. *Земельний кадастр: Навч. посіб.* // А.Г. Мартин, О.В. Тихенко, Л.В. Паламарчук. – К.: Медінформ, 2015. – 550 с.
2. Третяк А.М. Землевпорядне проектування: теоретичні основи і територіальний землеустрій: Навч. посібник. – К., ТОВ «ЦЗРУ», 2008. – 576 с.
3. Третяк А. М. Наукові основи землеустрою: Навчальний посібник. – К.: ТОВ ЦЗРУ, 2002. – 342 с
4. Третяк А.М. Наукові основи економіки землекористування та землевпорядкування / А. М. Третяк, В. М. Другак. – К.: ЦЗРУ, 2003. – 337 с.
5. Третяк А.М. Землевпорядне проектування: еколого-ландшафтне землевпорядкування сільськогосподарських підприємств: Навч. пос. – К.: ІЗУ УААН, 2003.
6. *Управління земельними ресурсами: Кадастрова діяльність та інформаційні системи, Т. 3.: наук. вид.* / А.С. Попов, А.О. Луньов, С.Г. Могильний, Д.Ю. Гавриленко, А.А. Шоломицький. – Донецьк: УНИТЕХ, 2012. – 445 с.
7. Попов А.С. Кадастрові та реєстраційні системи світу: монографія / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. – 216 с.
8. Попов А.С., Коваленко Л.М. Державний земельний кадастр: Оцінка земель сільськогосподарського призначення / А.С. Попов, Л.М. Коваленко. – ХНАУ, Харків, 2017. – 96 с.

Додаткова

9. *Земельний Кодекс України*. За станом на 01.07.2014 р. / Верховна Рада України. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/print1383045215121474>

10. *Про Державний земельний кадастр*: Закон України від 07.07.2011 р. №3613-VI // Відомості Верховної Ради України від 24.02.2012. – 2012. – № 8. – С.348, ст. 61.

11. *Про землеустрій*: Закон України за станом на 01.01.2019 р. / Верховна Рада України. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>

12. *Порядок ведення Державного земельного кадастру*: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 р. № 1051 // Урядовий кур'єр від 27.11.2012 р. – № 218.

13. *Про затвердження форм адміністративної звітності з кількісного обліку земель* (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) та Інструкцій щодо їх заповнення: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.12.2015 р. № 337 // Офіц. вісн. України. – 2016. – № 15. – С. 124, ст. 601.

14. *Положення Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру*: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 р. № 15 // Уряд. кур'єр. – 2015. – № 14.

15. *Положення про Головне управління Держгеокадастру в області*: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 03.02.2015 р. № 14 // Офіційний вісник України. – 2015 р., № 13. – С. 337, ст. 349, код акту 75760/2015.

16. *Положення про Управління (Відділ) Держгеокадастру у районі*: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 03.02.2015 р. № 14 // Офіційний вісник України. – 2015 р., № 13. – С. 337, ст. 349, код акту 75760/2015.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon4.rada.gov.ua> – інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів, розробка інформаційного центру Верховної Ради України

2. <http://www.kmu.gov.ua/> - інформаційно-пошукова система Кабінету Міністрів України.

3. <http://land.gov.ua/> – офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.

4. <http://www.dzk.gov.ua/> – офіційний сайт ДП «Центр Державного земельного кадастру».

5. <http://www.myland.org.ua> – земельно-правовий аналітичний ресурс «Моя земля», ІРЦ «Реформування земельних відносин в Україні».

6. <http://zsu.org.ua> – офіційний сайт Земельної спілки України.

7. <http://zem.ua> – земельний портал України.